GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 96. Vinerĭ 15 (27) Iunie 1884.

Brașovŭ în 14 (26) Iunie.

Liberalismulŭ tisaistŭ, de bine ce a învinsŭ la alegerĭ cu ajutorulŭ baionetelorŭ și alŭ terorismului înfricoșatŭ solgabirăescŭ, se prepară acuma a pune câteva proptele libertății pré mărite din țéra unguréscă, ca nu cumva sĕ fie în periculŭ de a'șĭ perde cu totulŭ renumele, ce i l'au câștigatŭ penele oficioșilorŭ dela biuroulŭ de presă din Pesta.

Cu alte cuvinte, d. Tisza sĕ gândesce seriosŭ sĕ sugrume orĭ ce liberă mișcare, care astăḍĭ mai multŭ ca altă dată amenință a-lŭ resturná, întrunŭ momentŭ neașteptatŭ, de pe piedestalulŭ puterii, pe care nu s'a mai pututŭ susținé decâtŭ prin întrebuințarea forței brutale.

Fapta rea nu póte produce decâtŭ numai rĕu. Nelegiuirile comise în timpulŭ alegerilorŭ, forța întrebuințată în contra liberei manifestațiunĭ a voinții poporațiunilorŭ, reclamă érășĭ forță, pentru ca sĕ se pótă susținé cei ce au învinsŭ cu ajutorulŭ ei încă unŭ periodŭ de trei anĭ, nestingherițĭ și nejudecațĭ de opiniunea publică amărîtă și indignată până în sufletŭ.

D-lŭ Tisza este pe cale de a introduce absolutismulŭ în țéra ungurésca. C'unŭ aerŭ de nevinovățiă, ca vulpea din fabulă cândŭ a fostŭ pusă peste departamentulŭ găinilorŭ în credință că e cea mai cinstită, organulŭ lui de frunte „Nemzet" pledéză pentru nisce mĕsurĭ nouĕ reacțiunare, pe carĭ le pretinde ca necesare pentru „susținerea libertății ungurescĭ" séu mai bine ḍisŭ pentru susținerea liberului despotismŭ alŭ guvernului d-lui Tisza.

Acțiunea e combinată. La Pojunŭ ministrulŭ Trefort cere în numele libertății și spre scăparca Ungariei de plaga antisimetismului reforma parlamentară prin prelungirea mandatului de deputatŭ pe șése anĭ; ear la Peșta d-lŭ Tisza mai cere prin organulŭ sĕu *revisuirea legei de pressă* ca se pótă sugrumá mai ușorŭ vocea celorŭ nemulțămițĭ, carĭ dau pe față prin pressă nedreptățile și abusurile, ce se comitŭ ḍilnicŭ în numele constituționalismului și alŭ liberalismului.

Câtŭ pentru reforma parlamentară ea va consistá, după declararea fóiei guvernului, în prelungirea periodului legislativŭ și într'o înăsprire a disciplinei parlamentare mărindu-sĕ plenipotențele președintelui adunărei deputațilorŭ și admițĕndu-se escluderea temporală a unui deputatŭ; ér în ceea ce privesce revisuirea legei de pressă aceașĭ fóiă o declară de necesară, pentru ca printr'însa sĕ se ia dela curțile cu jurațĭ causele privitóre la apĕrarea onórei personale și sĕ se stabilésca în contra pressei, „care aruncă în masse tăciunele aprinsŭ" că este admisibilă c o n f i s c a r e a foilorŭ prin judecătorĭ și o p r i r e a r ĕ s p â n d i r e i l o r ŭ prin organele administrative.

Incă de multŭ d-lŭ Tisza umblă cu ideia de a rĕstrînge libertatea pressei. In tómna trecută, cu ocasiunea discusiunei privitóre la legea pentru căsătoriile dintre evrei și crestinĭ, ministrulŭ-președinte a comunicatŭ parlamentului fără de nicĭ o genă acésta intențiune. Elŭ ḍise, că va fi silitŭ a cere dela dietă „puterĭ mai marĭ" spre a puté înfrêná pressa, care agitéză în contra statului. Atuncĭ se tractá numai de agitațiunile antisemitice, cu tóte astea d-lŭ Tisza adause că, „décă se vorŭ continuá agitațiunile în contra Ungariei de unele foi române și slave, va luá asemenĭ mĕsurĭ rigoróse și în contra acestora."

Acum se sémte érășĭ tare și mare d-lŭ Tisza și pune din nou cestiunea de a i sĕ da plenipotențe estraordinare. Revisuirea legei de pressă, de care vorbesce „Nemzet", este o *suspensiune a libertății de pressă* în adevĕratulŭ înțelesŭ alŭ cuvêntului și este îndreptată mai multŭ în contra naționalitățilorŭ nemaghiare decâtŭ în contra antisemițilorŭ.

Ca dovédă, că în alŭ cui capŭ se vorŭ sparge mĕsurile estraordinare pretinse de guvernŭ, póte sĕ servéscă următorulŭ casŭ, ce-lŭ constată unŭ altŭ organŭ alŭ guvernului.

„Pester Lloyd" se miră, că cu tóte cele întêmplate la alegerĭ s'au făcutŭ așa de puține arĕtărĭ criminale contra turburătorilorŭ. Acésta vine de acolo — mărturisesce acelașĭ ḍiarŭ — că procurorii și tribunalele au procesŭ fața de Maghiarĭ cu cea mai estremă cruțare și că mânia lorŭ s'a îndreptatŭ *numai contra contra corteșilorŭ (samsarilorŭ) românĭ*" din comitatele Maramureșŭ și Sĕlagiu; mai alesŭ din Sĕlagiu, unde au fostŭ arestațĭ preoțĭ, învĕțătorĭ și alțĭ agențĭ românĭ, au sositŭ cincĭ arĕtărĭ de feliulŭ acesta."

Alegĕtorii maghiarĭ, carĭ în furia lorŭ au provocatŭ chiar vĕrsărĭ de sânge, suntŭ scutițĭ de orĭ și ce neplăcere, ér bieții Românĭ sĕlăgienĭ trebue sĕ sufere pentru că au avutŭ cutezarea a se apĕrá în contra violențelorŭ.

Eată icóna justiției ungurescĭ! Și unei asemenĭ justiții voiesce sĕ-i încredințeze d-lŭ Tisza libertatea pressei. Cândŭ sórtea presei va depinde dela judecătorii și dela prefecții ungurĭ póte cineva sĕ-șĭ facă o ideiă cum va fi. Dér repețimŭ ce amŭ mai ḍisŭ: mai bine absolutismulŭ decâtŭ acestŭ falsŭ și otrăvitorŭ liberalismŭ; mai bine, căcĭ mĕsurule absolutiste ale d-lui Tisza vorŭ fi începutulŭ sfîrșitului acestei ere nenorocite a despotismului de rassă.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.")

Paris, 25 Iunie. — O telegramă privată din Toulon raporteză, că maioritatea întrunirii de erĭ a medicilorŭ a recunoscutŭ, că epidemia ce bântue este coleră asiatică. Sĕ anunță aḍĭ oficialŭ doi morțĭ de coleră.

Toulon, 25 Iunie. — Toțĭ medicii suntŭ de acordŭ în privința caracterului sporadicŭ alŭ epidemiei. Marsilia și întrégа vecinătate a Toulonului se bucură de o sănătate escelentă.

Nișni-Novgorod, 25 Iunie. — Cu ocasiunea turburărilorŭ contra jidovilorŭ la 19 Iunie au fostŭ omorîte optŭ persóne, nóue rănite; de atuncĭ este liniște. In urma unei severe cercetărĭ, s'a constatatŭ că turburările au isbucnitŭ din causa sgomotelorŭ neîntemeiate, că jidovii ar fi ucisŭ copii de creștinĭ.

Cronica evenimentelorŭ politice.

Décă s'a putută aplicá vre-odată în viața popórelorŭ sentința latinéscă: vult mundus decipi, ergo decipiatur (Vrea lumea sĕ se însele, înșelese), apoi, ḍeŭ în ḍilele nóstre cândŭ aprópe în tóte statele creștine, afară de Rusia, este constituționalismŭ mincinosŭ, sub forma căruia bietele popóre sunt purtate de nasŭ de ministrii ca nisce copii, se póte aplicá cu tótă dreptatea. Dovadă despre acésta este și a r a n g i a m e n t u l ŭ privitorŭ la Egiptŭ, care s'a încheiatŭ în timpulŭ din urmă între Francia și între Anglia. Amêndouĕ guvernele acestorŭ douĕ țĕri se laudă în fața representanțilorŭ lorŭ, că au aranjiatŭ lucrulŭ minunatŭ și că au obținutŭ avantagele cele mai marĭ. Gladstone și Granville însemnéză ca o isbêndă din partea Angliei, că s'a delăturatŭ controla duplă și că Francia s'a obligatŭ, de a nu ocupá Egiptulŭ, după ce va espirá terminulŭ de ocupațiune anglesă, pe de altă parte ministrulŭ francesŭ Ferry declară susŭ și tare, ca isbênda Franciei, că ocupațiunii anglese în Egiptŭ i s'a pusŭ unŭ terminŭ precisŭ și că în loculŭ condominiului, care și așa nu se mai puté reactivá, s'a pusŭ controla internațională.

In modulŭ acesta caută amêndouĕ părțile sĕ facă maioritățilorŭ parlamentare arangiamentulŭ câtŭ mai plausibilŭ, ceea ce le va și succede ministrilorŭ, cu tóte că atâtŭ în Londra câtŭ și în Parisŭ ómenii nu sunt nicĭ-decum mulțămițĭ cu acestŭ arangiamentŭ. In Parisŭ F e r r y a declaratŭ, că Francia are interesŭ, ca cabinetulŭ lui Gladstone sĕ rĕmână la putere, éră în Londra G l a d s t o n e a declaratŭ în parlamentŭ, că elŭ se retrage, décă parlamentulŭ nu va primí convențiunea. Liberalii anglesĭ credŭ că Gladstone trebue sĕ rĕmână în orĭce casŭ la cârmă pentru că de acolo depinde sórtea reformei electorale; Francesii pe de altă parte érășĭ susținŭ pe Ferry de frică, ca sĕ nu vină în Anglia unŭ ministeriu aristocraticŭ la putere. Astfeliu se vorŭ mulțămí amêndouĕ părțile cu ce au putută stórce. In Parisŭ se vorŭ mulțămí cu aceea că au dobênditŭ mai puținŭ, de câtŭ au așteptatŭ, ér în Londra își vorŭ închipui, că n'au perdutŭ atâta, câtŭ au așteptatŭ.

In sĕptămâna acésta va trece actulŭ prin parlamente și în 28 l. c. se va presentá conferinții europene, care se adună în Londra spre a deliberá afacerea Egiptului.

* * *

Pórta otomană până nu se făcuse arangiamentulŭ între Francia și Anglia în privința Egiptului sta la spatele Franciei acum ese pe față și spune într'o c i r c u l a r ă adresată cătră puterile europene, că în privința controlului internaționalŭ de-o-camdată uu sĕ póte pronunța, ér încâtŭ privesce prelungirea ocupațiunii anglese pe trei anĭ este în contra ei și décă este ca sĕ se facă în Egiptŭ o ocupațiune de trupe străine, se intervină Germania, Francia, Italia și Spania luândŭ pe lângă ele și pe Anglia și Turcia. Ocupațiunea ar avé atuncĭ unŭ caracterŭ internaționalŭ și tóte interesele europene ar fi multŭ mai bine garantate. Spania are marĭ interese la canalulŭ de Suezŭ ca putere mediterană pe lângă aceea Spania umblă de cât-va timpŭ sĕ între și ea în rĕndulŭ puterilorŭ marĭ europene. Turcia are interesŭ ca se sprijinéscă în privința acéstă Spania, pentru că speréză că și Spania la rĕndulŭ sĕu în cestiunile orientale va merge mână în mâna cu Turcia și pentru că așa e dorința curții din Berlinŭ. Turcii toțĭ nu credŭ, că conferința se va puté întruní, dar ei totușĭ au protestatŭ în contra arangiamentului dintre Francia și dintre Anglia. Bieții Turcĭ sĕ temŭ că totŭ numai ei vorŭ fi cei păcălițĭ, de aceea privescŭ tóte lucrurile cu cea mai mare neîncredere.

Cronica ḍilei.

Resultatulŭ finalŭ alŭ alegerilorŭ de deputațĭ, după „Egyetértés," este următorulŭ: De partida liberală s'au alesŭ 226 de deputațĭ, de partida independentă 74, de ai opozițiunei moderate 60, naționaliștiĭ 17, antisemițĭ 16, deputațĭ, carĭ nu aparținŭ la nicĭ o partidă 11. Prin urmare partida liberală, care se află la cârmă, are, față de tóte celelalte partide, o maioritate de 48 de voturĭ.

Se vorbesce. spune »Românulŭ,' că d. Câmpineanu, ministrulŭ domenielorŭ, şi-a datŭ demisiunea.

*

Acelaşĭ diarŭ comunică, că cu tótă cauţiunea depusă pentru arestarea celorŭ arătaţĭ, pentru că au strigatŭ »josŭ Brăteanŭ,« nu s'au liberatŭ din închisóre. Amicilorŭ acestora, carĭ s'au dusŭ la Văcărescĭ sĕ-i visiteze, nu li s'a datŭ voiă a-i vedé. Arestaţii se vorŭ judeca Vinerĭ,

*

»Monitorulŭ oficialŭ« desminte sgomotele rĕspândite, că în Craiova s'ar fi făcutŭ demonstraţiunĭ şi turburărĭ pe strade.

*

Consiliulŭ profesoralŭ alŭ facultăţii de medicină din Bucurescĭ, dice „L' Indép. roum.,« şi-a mănţinutŭ decisiunea luată, că nu va eliminá pe nicĭ unŭ studentŭ, mai 'nainte d'a se fi pronunţatŭ justiţia asupra culpabilităţii.

*

Acelaşĭ diarŭ află, că lucrările preliminare pentru încheiarea nóuei convenţiunĭ comerciale cu monarchia nóstră s'au terminatŭ.

*

Studenţii condamnaţĭ la amendă de câte 200 francĭ au făcutŭ apelŭ în contra sentinţei. Pe de altă parte şi procurorulŭ va apelá, fiind-că nu găsesce destulŭ de aspră pedépsa.

*

»Rĕsboiulŭ-Weiss« crede, că prefectulŭ poliţiei din Bucurescĭ, d. Radu Mihaiu va fi numitŭ generalŭ şi va trece la interne în loculŭ d-lui Chiţu; d. Sturza va trece la finanţe şi la esterne i va luá loculŭ d. P. Carpu, ambasadorulŭ din Viena; la domenii în loculŭ d-lui Câmpinénu se va numí d. Fleva, actualulŭ primarŭ alŭ Capitalei. In fine d. Maiorescu se va duce ca ministru plenipotenţiarŭ în Viena. Acéstă scire însĕ e dată sub tótă reserva.

*

Unŭ numĕrŭ de 43 de advocaţĭ din Bucurescĭ au adresatŭ procurorului generalŭ unŭ apelŭ, prin care cerŭ ca studenţii sĕ nu mai fie aduşĭ la tribunalŭ în căruţele cu carĭ se transportă delicvenţii şi asasinii. Procurorulŭ a şi împlinitŭ acéstă cerere.

*

Duminecă séra studinţii au ţinutŭ o întrunire la societatea Unirea. In acéstă şedinţă se primiră numai cari făgăduiră a păstra secretulŭ asupra hotărîrilorŭ ce se vorŭ lua. S'au numitŭ douĕ comisiunĭ, una spre a publica o dare de sémă asupra celorŭ petrecute şi alta pentru a strînge banii necesarĭ, spre a vení în ajutorulŭ celorŭ închişĭ.

*

»România liberă« dă scirea, că în sĕptĕmâna viitóre d-nii Mocénu şi Velescu împreună cu elevii d-lorŭ vorŭ plecá la Madridŭ pentru a face cunoscutŭ şi surorei dela Marea-mediterană danţurile nóstre naţionale. Pentru plecarea simpaticilorŭ noştri artişti se va aranja Sâmbătă la 16 l. c. o mare representaţiune estra ordinară în fosta grădină Stavri, sub direcţiunea d-lui I. D. Ionescu.

*

La policlinica Dr-lui Jung din Viena a fostŭ dusă la 20 Maiu o fetiţă ce se născuse fără gură. Dr. Jung isbutí sĕ taiă peliţa obrazului tocmai unde avea sĕ fie gura. Fetiţa, îndată după operaţiune, începŭ sĕ strige şi a doua di mama sa Ana Raznadek putŭ s'o alăpteze.

*

Se telegrafeză din St-Petersbourg: Duminecă s'a făcutŭ în acestŭ oraşŭ înaugurarea monumentului ridicatŭ pe mormêntulŭ lui Turgheneff.

„Acestŭ monumentŭ se compune de o simplă piramidă de granitŭ, şi are ca inscripţiune cuvintele următóre săpate în petră: Iwan Turgheneff, 1818—1883.

*

Deputatulŭ radicalŭ francesŭ Girault doresce sĕ se întroducă dare pentru aristocraţĭ şi a propusŭ, ca pentru fiecare servitorŭ cu livrée sĕ se plătéscă o dare anuală de câte 100 francĭ, pentru titlulŭ de prinţŭ sĕ se plătéscă anualŭ 50,000 francĭ, pentru titlulŭ de duce 45.000 de francĭ, ér pentru epitetulŭ de nobilŭ »de« 10,000 francĭ pe anŭ.

*

»Telegrafulŭ" spune că A. S. principele Alesandru Battemberg a părătitŭ Sofia adi diminéţă, plecândŭ la Târnova, unde va inspecta mâne şi poimâne drujinele, carĭ se află acolo. Vinerĭ principele Bulgariei va visita Rusciuculŭ.

*

Ni se scrie din Deşiu cu data de 24 Iunie, că prin părţile acelea plouă de vr'o sĕptĕmână în tóte dilele. Someşulŭ a ieşitŭ din albia sa; acum însĕ a începutŭ sĕ se retragă, Sĕmânăturilorŭ n'au stricatŭ aceste ploi, de câtŭ numai cartofilorŭ, carĭ au statŭ mai multe dile sub apă. Timpulŭ pare a se îndreptá.

*

Totŭ de acolo ni se raportéză, că la 23 Iunie vr'o 30 de familii de Ciangăi au trecutŭ p'acolo întorcêndu-sĕ spre Bucovina. Ei dicŭ, că în Ungaria morŭ de fome; şi în adevĕrŭ erau golĭ, desculţĭ, neavêndŭ nicĭ măcarŭ opincĭ. Ca sĕ-şĭ pótă continuá calea, suntŭ siliţĭ sĕ cerşéscă. »Mergemŭ în patria nóstră, dicéu ei, unde boerii românĭ ne ţinŭ bine.«

Ce batjocură pentru fanfaronii Maghiarĭ!

*

Sobrania, camera bulgară, dice L'Ind. Rom., se va deschide la Têrnova în diua de 25 a lunei curente. Ministrulŭ Zancoff va demisiona în diua deschiderei Camerei.

Discursulŭ d-lui V. Babeşŭ.*)

raportorulŭ comisiunei de 30 a conferinţei din Sibiiu.

(Continuare din Nr. 94 alŭ Gaz. Trans).

Şi écă aci, în puţine cuvinte desfăşurată fatala »cestiune orientală,« carea de anĭ apópe 200 agită spiritele marilorŭ puterĭ şi agerilorŭ diplomaţĭ, şi care dela 1871, decândŭ Germania este prima putere în Europa, din anŭ în anŭ, aşĭ puté dice din di în di şi din oră în oră, devine totŭ mai ardentă, totŭ mai neliniştitóre pentru ţĕrĭ şi popóre. Dicŭ, pentru ţĕrĭ şi popóre, căcĭ din o sută de cause, de sine înţĕlese, nicĭ unei ţĕrĭ şi nicĭ unui poporŭ din întrégă Europa, şi din vecina Asiă şi Africă nu póte sĕ fie indiferentŭ că. — cine stăpânesce cheia Orientului, Constantinopole şi peninsula balcanică?

Şi în mijloculŭ acelorŭ doue tendinţe contrarie, puternice, chiar la punctulŭ, unde se încrucişéză spadele celorŭ doi uriaşĭ, dóue elemente suntŭ puse, au ca prin necesitatea istorică, cum dicem de provedinţă, după natura lorŭ neînclinate nicĭ unuia, ci în sprijinire reciprocă tocmai calificate şi chiemate d'a fi părete despărţitorŭ, sentinelă a Europei şi spiritŭ moderatorŭ între ambii — întru interesulŭ proprielorŭ vieţĭ şi a libertăţii popórelorŭ europene. Elementulŭ românŭ şi elementulŭ maghiarŭ. Décă n'ar fi acestea, de multŭ Rusi ar fi ocupatŭ Constantinopolulŭ şi peninsula balcanică şi ar fi stăpână peste Archipelagŭ şi peste Adria, şi Europa ar fi căzăcéscă, ér monarchia habsburgică n'ar mai esistá. Dar totŭ asemenea, décă elementulŭ românŭ şi cu celŭ maghiarŭ nu-şĭ vorŭ pricepe situaţiunea, nu se vorŭ înţelege, sprijiní, iubí şi consolidá reciprocamente, sfărâmase-vorŭ ambele între sine şi prin puterea presiunei din ambele părţĭ gigantice şi peri-vorŭ, şi pacea, libertatea, cultura, civilisaţiunea Europei, pentru lungŭ timpŭ, póte pentru tot-déuna vorŭ fi ameninţate, turburate, nimicite!

Şi — écă aci în esinţă interesulŭ celŭ mare comunŭ, vitalŭ, solidaritatea naturală între elementulŭ maghiarŭ şi celŭ românŭ, şi — interesulŭ celŭ mare alŭ Europei apusene pentru acéstă solidaritate!

Dar óre pricepŭ acésta domnii maghiarĭ dela putere? Ni-se spune că — da. Én sĕ vedemŭ cum?

Sciutŭ este, căcĭ se petrece înaintea ochilorŭ lumii, că mai totŭ pasulŭ ce Germania întreprinde spre a se apropia de Orientŭ, îlŭ face prin mijlocirea alianţei sale cu Austro-Ungaria, ai cărei factorĭ zĕloşĭ, mai vertosŭ obligaţĭ suntŭ d-nii Maghiarĭ. Prin acestia, în frunte cu Andrássy şi Kállay, s'a ocupatŭ Bosnia şi Herţegovina; prin acestia, în frunte cu Tisza, se sumuţă şi împinge şovinismulŭ maghiarŭ, celŭ mai nesuferibilŭ asupra nóstră; (aşa este; bravo, bravo!) prin aceştia, în frunte cu jurnalistica jidană, s'a creatŭ atâta nevoie, atâta supĕrare şi zăpacelă României în cestiunea Dunării, şi altele şi altele. Şi ei, d-nii Maghiarĭ ţinŭ aceste isbirĭ în românime de totŭ atâtea marĭ vêrtuţĭ şi bravure naţionalĭ ale lorŭ!! Rĕtăciţii de ei!

Peste 300 de anĭ s'au luptatŭ d-nii Maghiarĭ în contra Austriei, pentru emanciparea lorŭ naţională. Nu este armă, de care sĕ nu fie usatŭ ei, nu este mijlocŭ, alianţă, agitaţiune, la care sĕ nu fie recursŭ ei pentru d'a smulge din mâna Austriei dreptulŭ d'a dispune de sórtea patriei şi naţiunei lorŭ: astădĭ ei, din frica de slavismŭ, s'au împăcatŭ cu Austria şi au făcutŭ alianţă cu Germania, ca sĕ devină la putere, pre care o folosescŭ în contra nóstră, carĭ acelaşĭ scopŭ alŭ vieţei urmărindŭ, aceiaşĭ contrarĭ avêndŭ ca şi ei, p'aceeaşĭ cale a desvoltării şi consolidării amŭ pornitŭ.

Dar d-nii Maghiarĭ, în orgoliulŭ ambiţiunei lorŭ naţionale, orbiţĭ de succesele dela 1859, 1866 şi 1870/1, carĭ propriamente se cuprindŭ în degradarea Austriei, s'au angagiatŭ la unŭ scopŭ multŭ mai mare de câtŭ ce li ajungŭ puterile. Ei cu ale lorŭ 5—6 milióne de poporŭ pretindŭ sĕ fie mâna de ferŭ a Germaniei în Oriente, ascuţitulŭ săbiei ei contra Muscalului şi — singurĭ sentinela Europei în trunchiulŭ Carpaţilorŭ. Aduceţi-vĕ aminte, cum nu de multŭ unŭ însemnatŭ bărbatŭ de statŭ alŭ Maghiarilorŭ d. Kállay, ministrulŭ finanţelorŭ comune, cití în academia din Budapesta unŭ memoriu, prin care voiá se dovedéscă, că elementulŭ maghiarŭ este chiămatŭ şi calificatŭ d'a domní şi conduce prin spiritulŭ sĕu Orientulŭ Europei: (Vocĭ n'a doveditŭ!) A dopeditŭ cum a sciutŭ şi a pututŭ destulŭ, că a pretinsŭ pentru Maghiarĭ rola de putere forte mare. Mare lucru într'adevĕrŭ! firesce că — cu tótă ambiţiunea lorŭ asiatică, basată pe închipuirea lorŭ că — ca ei nimenĭ pe lume, îndată dela începutŭ au trebuitŭ sĕ simţă şi pricépă, că forţele lorŭ proprie nu le ajungŭ, că prin numĕrulŭ lorŭ celŭ micŭ, în cele din urmă, ei n'au sĕ figureze decâtŭ de unelte puternicilorŭ lorŭ patronĭ-aliaţĭ! Naturalŭ decĭ că, după a lorŭ logică de poporŭ micŭ cu ambiţiunĭ de totŭ marĭ, în tóte popórĕle vecine, ce nu sunt maghiare, dar mai vêrtosŭ în cele de sub cârmuirea lorŭ, nu vĕdŭ de câtŭ pedece a măririi lorŭ, contrarĭ de mórte ai puterii lorŭ, ai desvoltării lorŭ, ai vieţii, ai viitorului lorŭ. D'aci e forţarea lorŭ prin legĭ şi instituţiunĭ, prin falsificarea conceptelorŭ celorŭ mai sublime de cultură, patriă, libertate, constituţiune, dreptate şi egalitate, d'a usurpá şi confiscá pentru rassa lor ţéra întregă cu tóte folósele ei, d'a împedecá cultura şi desvoltarea naţională a celorlalte popóre nemaghiare şi în fine d'a pretinde ca acestea şi anume Românii, Slovacii, Rutenii, Sêrbii, Bulgarii chiar şi Germanii şi Saşii — sĕ se cultive, sêmţe şi numéscă Maghiari în statulŭ publicŭ! De aceea înaintea lorŭ cultulŭ naţionalităţii proprie genetice precum acela la ei a fostŭ d'o sută de anĭ şi este până astădĭ — cea mai sacră datoriă şi cea mai înaltă virtute naţională şi patriotică, la popórele nemaghiare din patriă este unŭ viţiu pré imputabilŭ, o crimă în contra patriei! — pe cândŭ renegarea naţională, care la ei este o crimă şi unŭ scandalŭ, nemaghiarilorŭ se împută ca o virtute şi unŭ mare meritŭ patrioticŭ! D'aci vomŭ pricepe, pentru care cuvêntŭ Jidanii astădĭ suntŭ cei mai bunĭ patrioţĭ în Ungaria, ér Românii, carĭ cu atâta tăriă şi credinţă ţinŭ la naţionalitatea lorŭ — cei mai rĕi! Şi totŭ d'aci vomŭ pricepe, că este logicŭ, este naturalŭ, ca domnii Maghiarĭ de la putere, ajunşĭ odată prin greşita lorŭ politică d'a ne considerá pe noi Românii de dincóce de Carpaţĭ ca pedecă măririi lorŭ naţionale, desvoltarea nóstră, cultura şi bunăstarea nóstră naţională ca pericolŭ pentru esistinţa şi domnia presentă şi viitóre, sĕ ne persecute, sĕ ne împedece cu orĭ ce preţŭ progresulŭ şi cultura chiarŭ cu violarea legilorŭ create de ei, chiar cu vĕtămarea respectelorŭ de umanitate! Lupta pentru propria esistinţă şi desvoltare, pentru supremele tesaure ale vieţii, este îndreptăţită între tóte împrejurările, şi noi nu putemŭ decâtŭ a o imitá, şi nu ne putemŭ plânge, de câtŭ numai pentru înfricoşata greşală, retăcire şi amăgire a d-lorŭ Maghiarĭ, carĭ vĕdŭ pericolŭ pentru sine şi rassa lorŭ — acolo unde nu este, ba unde singurŭ numai este razimŭ, siguranţă şi garanţiă pentru viitorulŭ lorŭ! (Va urma).

*) Publicămŭ din nou partea a doua a acestui discursŭ revĕdutŭ şi complectatŭ de d. Babeşŭ. Red.

Corespondenţa nóstră din Comitate.

Cluşiu, 23 Iuniu 188

Impărtăşindu-vĕ despre decursulŭ alegerei de deputaţĭ dietalĭ în cercurile electorale ale municipiului Cluşiu, nu amŭ făcutŭ nicĭ o amintire despre ţinuta alegĕtorilorŭ românĭ din acestŭ oraşŭ, din causă, că atuncĭ încă nu avémŭ date positive în privinţa acésta.

In genere vĕ potŭ mărturisí, că solidaritatea naţională n'a fostŭ spartă, pentru că abstrăgêndŭ dela funcţionarii de statŭ, dintre carĭ unii numai la constrîngerea şefilorŭ, şi după ce le-a dechiaratŭ, că deşi vorŭ alege o facŭ în contra convingerii lorŭ, dela vre-o câţĭ-va cărturarĭ, carĭ parte au fostŭ ameninţaţĭ şi terorisaţĭ din partea corteşilorŭ guvernamentalĭ, parte au avutŭ în vedere unele interese micĭ particulare mai multŭ decâtŭ causa sântă naţională, maioritatea alegĕtorilorŭ românĭ s'a abţinutŭ dela alegere.

Pe amploiaţii de statŭ nu-i condemnămŭ, pentru că constituţionalismulŭ ungurescŭ de astădĭ pretinde, ca funcţionarulŭ statului sĕ fie unéltă órbă a ministrului-preşedinte, décă vré sĕ trăéscă; însĕ acei ómenĭ independenţĭ şi slabĭ de ângerŭ, carĭ n'au avutŭ nicĭ curagiu, nicĭ destulă resoluţiune de a se ţine de programa naţională, pentru care făcéu prin adunărĭ atâta larmă, şi carĭ îşĭ bătéu peptulŭ dicêndŭ, că suntŭ Românĭ néoşĭ, şi carĭ nŭ se făléu numai cŭ solidaritatea, ci buciumau chiar în lumea mare principiulŭ resistenţei pasive, acei ómenĭ sunt de compătimitŭ.

Ce idei îşĭ va face unŭ badea Leuca şi altulŭ de acei cărturarĭ românĭ, carĭ înainte de acesta cu o lună le esplicau însemnătatea pasivităţii şi a solidarităţii şi acuma le calcă ambele în picióre? —

In sĕptĕmâna trecută s'a înmormêntatŭ teologulŭ absolutŭ şi ascultătorŭ de filosofiă Iónŭ Albu. „De mortuis nil nisi bene.« A comisŭ însĕ în viaţa sa atarĭ fapte condemnabile, carĭ nu potŭ rĕmâne ascunse. Intre alte multe, nu se póte trece sub tăcere denunţarea ce a făcut'o în timpulŭ din urmă, pe patulŭ morţii in contra societăţii »Iulia.« Cândŭ comisiunea învestigătóre a începutŭ ascultarea comitetului soc. »Iulia,« a ascultatŭ şi pe Albu, ca martore din partea inimicilorŭ tiranĭ, carĭ pretindŭ disolvarea „Iuliei.« Principele Odescalchĭ, unulŭ dintre matodorii inimicilorŭ tiranĭ, l'a transportatŭ pe Albu într'o birjă din spitalŭ, ducêndu-lŭ înaintea comisiunei, ca sĕ spună câte rele tóte despre societatea „Iulia« şi membrii acesteia.

Albu a mărturisitŭ atuncĭ, că elŭ a fostŭ eschisŭ din societate din causă, că a cutezatŭ a dá în mai multe rêndurĭ espresiune simţului sĕu de patriotŭ bunŭ şi a simpatiei sale cătră Maghiarĭ.

Denunţarea acésta rĕutăciósă, a umplutŭ de indignaţiune pe toţĭ ómenii bine simţitorĭ.

Se speră însă, că comisiunea învestigătóre, căreia îi stau la disposiţiune tóte protocólele şi actele societăţii, va fi mai puţinŭ preocupată, şi va sci judecá mai justŭ pasionarea falsă a acelui omŭ; ér pentru ca şi publiculŭ românŭ sĕ cunóscă adevĕrata stare a lucrurilorŭ voiu serví cu următórele deslușirĭ.

Albu a fostŭ alesŭ la începutulŭ anului tr. 1882/83 de secretarŭ alŭ corespondinţelorŭ. In calitatea acésta, abusândŭ de încrederea soc., s'a pusŭ în corespondenţă cu mai multe societăţĭ literare, trimiţendu-le fără să-i fi datŭ soc. mandatŭ apelurĭ nesignate de presid. societăţii, fără a cărui subscriere nu póte în sensulŭ statutelorŭ eşí nicĭ unŭ actŭ dela societate.

Societatea numai cam prin Decembre a avutŭ cunoscinţă despre abusurile secretarului de esterne, fiindŭ unŭ membru alŭ ei pe cale privată avisatŭ din partea unui membru alŭ societăţii din Viena, »România Jună,« că secretarulŭ Albu a trimisŭ soc. din Viena unŭ apelŭ forte compromiţătorŭ pentru »Iulia«, şi comitetulŭ ei, şi că-i probabilŭ că Albu a trimisŭ astfelŭ de apelurĭ şi altorŭ societăţĭ.

In urma acestui faptŭ societatea a trasŭ numai de câtŭ în cercetare pe Albu, şi constatându-se abusurile lui, pe carĭ parte însuşĭ le-a recunoscutŭ, a fostŭ cu unanimitate destituitŭ din postulŭ onorificŭ de secretarŭ esternŭ, ér Albu ruşinându-se de votulŭ neîncrederei, ce i-a datŭ

prin acésta soc. »Iulia,« a eşitŭ cu totulŭ din sinulŭ societăţii.

Dorulŭ de rĕsbunare séu orĭ-ce ar fi condusŭ pe Albu sĕ spună ne-adevĕrurĭ înaintea comisiunei investigătóre caracteristicŭ e aceea că diarulŭ résvrătitorilorŭ maghiarĭ »Ellenzék« dela 17 a l. c. cu multă îngâmfare aduce la cunoscinţa publicului mórtea marelui patriotŭ Albu, care a făcutŭ atâtea şi atâtea servicii naţiunei maghiare şi la a cărui înmormêntare Românii demonstrative nu vorŭ participá. In fine, spune, că tinerimea maghiară a luatŭ deja disposiţiunĭ, ca neuitatului Albu sĕ se facă o înmormêntare démnă de rolulŭ, ce l'a jucatŭ (sic!)

Fie-i memoria ca esemplu admoniătorŭ neuitată!

Săcele, 8 Iunie 1884.

»Dacă aşŭ sci vre-unŭ lucru folositorŭ »mie, însă prejudeciabilŭ familie[1] »mele, l'aşŭ face sĕ dispară din spi- »ritulŭ meŭ; şi, dacă aşŭ sci ceva fo- »lositorŭ familiei mele însă vătă- ,mătorŭ naţiunei mele, m'aşŭ socot[1] »criminalŭ.« Montesquieu.

Românii săcelenĭ mai totŭ-déuna au ţinutŭ susŭ stegulŭ naţionalŭ şi pentru orĭ-ce jertfe, ce s'arŭ fi cerutŭ pentru apĕrarea prestigiului nealteratŭ alŭ acestui stégŭ, s'au întrecutŭ a fi mai totŭdéuna printre cei dintâi. Totŭ dênşii pentru orĭ-ce scopŭ nobilŭ şi frumosŭ au avutŭ nobila ambiţiune de a escelá şi de a sta cu inima şi cu punga deschisă şî cu mâna plină şi întinsă. De aceea n'am trasŭ şi nu voi trage nicĭ odată la îndoială acestŭ frumosŭ stimulŭ şi nobilŭ simţĕmêntŭ naţionalŭ alŭ Românilorŭ săcelenĭ.

Programa naţională statorită de elita inteliginţei nóstre românescĭ din Transilvania şi Ungaria în Sibiiu la 1881., a fostŭ stindardulŭ sub care s'au grupatŭ toţĭ Romanii de sub coróna St. Stefanŭ, seu mai apriatŭ a fostŭ simbolulŭ confesiunei nóstre politice naţionale în decursulŭ celorŭ trei anĭ de atuncĭ în cóce. Acéstă programă a rĕmasŭ în vigóre şi în adunarea din anulŭ acesta întêmplată totŭ la Sibiiu fără nicĭ o schimbare şi pentru periodulŭ acesta nou următorŭ. Acestŭ simbolŭ l'au mărturisitŭ şi'lŭ mărturisescŭ şi săcelenii nostrii. Dar nicĭ o pădure fără uscătură, aşa şi aci. Cu durere trebue să mĕ esprimŭ, că cu ocasiunea alegerii de deputatŭ dietalŭ în cerculŭ Săcelelorŭ şi alŭ cărei resultatŭ vĕ este bine cunoscutŭ, am vĕdutŭ şi individĭ ereticĭ, carĭ suntŭ cu totulŭ împotriva acestui simbolŭ, numindŭ aceea conferinţă din Sibiiu flecŭ şi pre cei-ce sau adunatŭ acolo proştĭ. — Da! da! Trebue sĕ sciţĭ, că sĕ află şi prin Săcele capacităţĭ înalte, însă nu capace de ceva frumosŭ şi nobilŭ, ci de cele mai marĭ fără-de-legĭ naţionale. Şi acésta nu odată, ci mai de multe orĭ am avutŭ nefericita ocasiune a o vede. Aceştĭ ereticĭ, adecă bine înţelesŭ ereticĭ nu atâtŭ din convingere, câtŭ din mârşavulŭ interesŭ particularŭ şi cu totutŭ opusŭ frumosului şi naţionalului principiu, ce mi-lŭ luăsei de moto aci, aceştĭ ereticĭ, dicŭ, cu ocasiunea alegerii mai susŭ pomenite, şau mărturisitŭ fără sfială confesiunea lorŭ rătăcită şi prin tóte mijlócele, dar mai multŭ neoneste. au cercatŭ a converti la acésta şi pre alţĭ Românĭ bunĭ şi póte până aci nepĕtatĭ în astfelŭ de lucrurĭ, şi din întêmplare le-a şi succesŭ, că la aceea alegere au luatŭ parte mai bine de 30 de înşĭ. Ce e dreptŭ mulţĭ s'au căitŭ de ce au făcutŭ, dar atuncĭ erá prea târdiu, că omenii cei cinstiţĭ, carĭ n'au mersŭ la alegere, îi numea litte spurcate, care voiescŭ sĕ strice legea nóstră şi sĕ vêndă némulŭ românescŭ.

»Bre!!! dicea unŭ bĕtrênŭ: Vedĭ acum amŭ ajunsŭ la códa vecului! Sĕ mérgă ei şi sĕ se facă Ungurĭ şi sĕ pângărescă legea nóstră! Vedeţi-ĭ, arătândŭ pe corteşii şi făcêndu-şĭ sfânta cruce: ĕştia sunt iscódele cele de apoi ale lui Antihârţŭ. Ptiu! Ptiu! Ucigă-vĕ sfânta cruce şi nu v'ar ajuta maica Domnului!!» Aceştĭ rĕtăciţĭ şi aceste iscóde: unii din ei sunt bine cunoscuţĭ publicului.

Capulŭ blăstămăţiilorŭ şi acumŭ ca şi altă dată a fostŭ Voicu Roşculeţŭ, precum bine se scie, şi cu fertatu-sĕu de cruce corteşulŭ Kope Istvan. Lêngă aceştia s'a mai alăturatŭ şi o tândală de învĕţătorŭ, că altmintrelea n'am cum îi dice, anume Alexe Frateşŭ. Pentrucă unŭ învĕţătorŭ, care ţine cât de puţinŭ la demnitatea sa de învĕţătorŭ şi la principiele naţionale, pe care are sĕ-le planteze în tinerimea încredinţată lui, n'ar fi făcutŭ asta odată cu capulŭ. Dînsulŭ a făcut-o. Dacă a făcut-o, atuncĭ ce poţĭ aştepta dela tinerimea încredinţată lui?! Totŭ progresulŭ din scólă n'are nicĭ o valóre, dacă nu e prevĕdutŭ cu timbrulŭ educaţiunei naţionale. Atuncĭ însĕ, când nicĭ învĕţătorulŭ nu o are, apoi de unde sĕ o iai, mai alesŭ atuncĭ, când şi părinţii unorŭ copii nu o au şi când se lasă pré uşorŭ a fi traşĭ şi dênşii în vêrtejulŭ rătăcirilorŭ şi ispitelorŭ dilnice! Tot aci e loculŭ să numimŭ şi pe Neculae Cojocariu, poreclitŭ m... góle, care în semn de recunoscinţă către comună şi cu deosebire către Românĭ, că dintr'o slugă a ajunsŭ succesive până la cele mai de frunte oficiurĭ în comună, de presentŭ e curatorŭ alŭ copiilorŭ orfanĭ, a cutreeratŭ comuna împreună cu corteşulŭ Lucács Károly scriitorŭ la subprefectură şi a cercatŭ se conrupă pe alegĕtorĭ pe de-o parte cu totŭ felulŭ de promisiunĭ şi momele, decă vorŭ lua parte, şi pe de alta cu totŭ felulŭ de intimidărĭ obicĭnuite la astfelŭ de ocasiunĭ, decă nu vorŭ merge. Ba încă ce-i mai multŭ venise cu corteşia până acolo, că-ţĭ dicea dela obrazŭ şi de câte douĕ-decĭ de orĭ şi te ţigănea mai rĕu ca ţiganulŭ. Astfelŭ unii pentru promisiunĭ alţii de témă, la alegerea din Hermanŭ mulţĭ Românĭ luară parte. Acestea însĕ se referescŭ mai multŭ numai asupra comunei Satulungŭ. Să trecem acum la Cernatŭ. Aci onóre Cernăţenilorŭ precum şi conducĕtorilorŭ lorŭ! Cu tóte că şi aci corteşia a fostŭ totŭ aşa de mare ca si în celelalte comune, totuşĭ pe lêngă orĭ-ce felŭ de promisiunĭ şi momele, corteşii n'au fostŭ în stare se ducă la alegere nicĭ măcar unŭ puiu de Cernăteanŭ românŭ. Ba încă în Cernatu puterea corteşiei a mai crescutŭ cu multŭ ca în celelalte comune prin faptulŭ bine cunoscutŭ cu bancherulŭ din Braşovŭ. Dar norocŭ numai că Cernăţenii n'au fostŭ aşa de neprecauţĭ cum i-a socotitŭ dînsulŭ, că dînşii curêndŭ au prinsŭ de veste ce vré se facă elŭ. De aceea au luatŭ tóte mĕsurile de lipsă spre a-i face unŭ alaiu frumosŭ. Şi i-a şi făcutŭ, că abia a scăpatŭ din casa lui Vladŭ Moţoie şi fugi nene până la trăsură de gândiai că fuge unŭ iepure dinaintea vênĕtorilorŭ. Aşa că dacă l'arŭ fi întrebatŭ vre-unŭ Braşovénŭ, că ce-a vĕdutŭ Duminecă prin Cernatŭ, i-ar fi rĕspunsŭ aceea ce i-a rĕspunsŭ ţiganulŭ Românului, când fugea de unŭ ursŭ. Românulŭ ilŭ întrebà adecă: »Mĕi ţigane, erau lemne multe prin pĕdure?« »Românică, dise ţiganulŭ, unŭ rugŭ ş'unŭ buturugŭ, unŭ rugŭ ş'unŭ buturugŭ! se împedecase adecă de rugĭ de mure şi dĕduse peste buturugĭ. Trecemŭ la Turcheşŭ. De aci precumŭ suntemŭ informaţĭ arŭ fi luatŭ parte mulţĭ Românĭ. Noi cunóscemŭ pe Românii din Turcheşŭ cu multŭ mai bine disciplinaţĭ faţă de astfelŭ şi alte alegerĭ şi sciamŭ pe învĕţătoriulŭ şi ca membru alŭ comitetului de acţiune din Braşovŭ, Anastase Bârsanŭ, omŭ cu mai multŭ influinţă totŭ aşa sciamŭ şi pe părintele Soiu Acumŭ însĕ nu scimŭ ce sĕ credemŭ: séu că dînşii ş'au perdutŭ influinţa, ce o aveu asupra poporenilorŭ, seu apoi că influinţa d-lorŭ pentru cine scie ce osŭ de rosŭ, au întrebuinţat-o în modŭ contrarŭ. Cu totŭ dreptulŭ dară se aşteptă de aci o rectificare publică. Totŭ aşa vorbesce lumea şi de capelanulŭ Toma Frateşŭ din Bacĭfalĕu.... Din celelelalte comune din Săcele, nu scimŭ nimicŭ mai apriatŭ, de aceea tăcemŭ. Destulŭ însĕ, că zidulŭ solidarităţii nóstre naţionale din partea despre Săcele, tocmai unde amŭ fi credutŭ că e ceva mai tare şi mai bine conservatŭ prin viclenele uneltirĭ ale unorŭ şi altorŭ şarlatanĭ, seu cum talpa iadului sĕ-le mai dicŭ, s'a crăpatŭ şi multe oi rĕtăcite au eşitŭ afară prin aceea crepătură. Tristŭ de totŭ! **X.**

De lângă Vinţulŭ-de-josŭ, 21 Iuniu 1884.

In a doua di de Rusalii au fostŭ convocaţĭ toţĭ alegĕtorii românĭ din acestŭ cercŭ electoralŭ pentru a ascultá raportulŭ delegaţilorŭ noştri la conferinţa din Sibiiu.

Spre acestŭ scopŭ s'a alesŭ comuna Órda-de-josŭ, unde la casele d-lui proprietarŭ Nicolau Şandrŭ de Vistŭ s'au întrunitŭ pre la 3 ore d. m. alegĕtorii în unŭ numĕrŭ destulŭ de frumosŭ. In presenţa d-lui solgăbirău învitatŭ anume, delegatulŭ Rubinŭ Patiţa luândŭ cuvêntulŭ în unŭ discursŭ mĕduosu, care a ţinutŭ mai bine de 1 oră, a istorisitŭ decursulŭ conferinţei generale a tuturorŭ alegĕtorilorŭ românĭ, a descrisŭ cu viuĭ colorĭ situaţiunea apĕsătóre, in care ne aflămŭ, şi apoi a motivatŭ atâtŭ punctele din programulŭ naţionalŭ din anulu 1881 câtŭ şi motivele, carĭ au îndemnatŭ pe representanţii alegĕtorilorŭ românĭ a persistá şi mai departe pe lângă conclusele de până aci. S'a cetitŭ apoi apelulŭ comitetului centralŭ, după care apoi delegatulŭ V. Albini s'a adresatŭ către cei presenţĭ cu cuvinte de îmbărbătare pentru susţinerea solidarităţii între alegĕtorii românĭ, arătândŭ folosele ce le aşteptămŭ dela o purtare solidară, precum şi scăderile ce urméză din purtarea contrară concluselorŭ aduse de conferinţa generală. Ambele cuvêntărĭ au fostŭ primite cu urărĭ de »sĕ trăiéscă.« Toţi cei presenţĭ au promisŭ într'unŭ cugetŭ aderarea la aceste concluse şi stăruirea de a se susţine acele şi prin alţii şi şi-au datŭ semnele de mulţămire cu purtarea delegaţilorŭ acestui cercŭ, urându-le mulţĭ anĭ.

După ce în forma acésta solemnă s'a finitŭ partea oficiósă a lucrării, ospitalulŭ Domnŭ Nicolau Şandrŭ a învitatu pre delegaţĭ şi pre mai mulţĭ inteligenţĭ la mésă, unde între mai multe toaste pentru anteluptătorii naţionalĭ petrecurămŭ câteva momente de bucuriă vedêndu-ne mai mulţĭ pregătiţĭ a luptá pentru îndreptarea sórtei nóstre spre mai bine. Unŭ avêntŭ în solidaritate póte sĕ reducă multe rele, de carĭ este bântuitŭ şi comitatulŭ Albei-inferióre numai din nepăsarea nóstră faţă de causele municipale şi comunale, unde nu amŭ încercatŭ a ne validitá puterile conformŭ numĕrului nostru preponderantŭ.

La alegerea din Vinţulŭ-inferiorŭ numai persónele comandate din oficiu au fostŭ presente, însă fiindŭ că alegere nu a fostŭ, aceia au figuratŭ mai multŭ ca statiştĭ. Nu potŭ însă sĕ trecŭ cu vederea, cumcă la ospĕţulŭ guvernamentalilorŭ, au luatŭ parte trei preoţĭ românĭ şi anume Manŭ din Vinţŭ, Stanca din Vulpĕrŭ şi celŭ din Conţia. Se le fie ruşine de purtarea lorŭ, şi fiindŭ că numai prin publicitate sĕ vorŭ puté îndreptá, aflămŭ cu cale a aduce la cunoscinţă acéstă purtare. A. S.

Declaraţiune.

Subînsemnaţii preoţĭ greco-orientali românĭ din tractatulŭ protopresbiteralŭ alŭ Mercurei dămŭ prin acésta cea mai durerósă expresiune indignaţiunii, ce o simţimŭ faţă cu atitudinea domnului parochŭ din Ludoşŭ *George Rèulu* cu ocasiunea alegerii de deputatŭ dietalŭ în cerculŭ Cristianului efectuită la 3 (15) Iunie a. c.

Conscii de sacrele datorinţe către poporulŭ, din a cărui sudóre trăimŭ şi jalusĭ de reputaţiunea nóstră: declarămŭ, că între noi şi dl. George Rĕulŭ nu esistă nicĭ o relaţiune, nicĭ o legătură colegială şi socială.

I. Drocŭ, protopresbiterŭ, I. Sierbu, parochŭ în Poiana, N. Mâneguţŭ, parochŭ în Poiana, D. Panfiloiu, parochŭ în Jina, I. Crăciunŭ, parochŭ în Apoldulŭ-superiorŭ, I. Moga, parchŭ în Rodŭ, I. Munthiu, parochŭ în Cărpenişŭ, I. Genie, capelanŭ în Rodŭ, I. Calnicenŭ, parchŭ în Bozŭ, I. Opreanŭ, parochŭ în Canţa, N. Oprişŭ, parochŭ în Gârbova, N. Daianŭ, parochŭ în Sengătinŭ, V. Bratu, parochŭ în Armenĭ, V. Rĕulea, parochŭ în Bogatu, N. Topârceanŭ, parochŭ în Apoldulŭ-inferiorŭ.

Convocare.

Onoraţii membri, carĭ compunŭ Subreuniunea învĕţătorilorŭ românĭ gr. or. din tractulŭ protopresbiteralŭ Făgăraşŭ, precum şi toţĭ preoţii şi alţĭ binevoitorĭ în sensulŭ §-lui 25 din statute, suntŭ prin acésta convocaţĭ a luá parte la a II-a adunare generală din anulu acesta, care se va ţiné Duminecă în 17/29 Iunie a. c. în odaia de învĕţămêntŭ a scólei elementare ortodocse din Făgăraşŭ. Inceputulŭ diminéţa la 10 óre precisŭ.

Programa de materii:

1. Raportulŭ cassariului despre starea averei Subreuniunei. 2. Raportulŭ bibliotecarului asupra cărţilorŭ ce conţine biblioteca Subreuniunei. 3. Critica membrului George Modorcea asupra disertaţiunei ,tractarea sciinţĕlorŭ naturale în scólele elementare« de Nicolau Aronŭ. 4. Critica membrului Ionŭ Haşiu asupra disertaţiunei ,însĕmnĕtatea, desvoltarea şi tractarea fisicei în scólele elementare« de Nicolau Aronŭ. 5. Prelegerĭ practice din obiectele de învĕţămêntŭ: a) din religiă, tractarea metodică a rugăciunilorŭ la elevii din anulŭ I. de scólă. — b) din socotélă, desvoltarea practică a Nrului 11 la elevii anului alŭ II-lea de scólă. — c) din Limba maghiară, întroducerea elevului în elementele limbei maghiare. — 6. Propunerĭ relative la înaintarea scopului reuniunei. 7. Incassarea tacselorŭ dela membri.

Făgăraşŭ, 9 Iunie 1884. v.

Vincenţiu Grama, preşedinte.

Nicolau Aronŭ, secretarŭ.

Diverse.

Socotéla unui ginere. — Unŭ comerciantŭ de vinurĭ din Maienţa, care se logodise cu o avută moştenitóre, a înaintatŭ tribunalului civilŭ următorulŭ contŭ în contra logodnicei sale, care refusase în urmă de a se măritá după dênsulŭ: »Pentru timpulŭ ce l'am perdutŭ pe la logodnica mea, $4^1/_2$ lunĭ à 500 mărcĭ, suma 2250 mărcĭ; cheltuelĭ pentru miresă 450 mărcĭ; pentru distracţiunile făcute logodnicei mele 3487 mărcĭ; pentru speranţele înşelate prin neprimirea zestrei 4139 mărcĭ. Totalŭ 10,326 mărcĭ.«

*

Copii asasinĭ. — Din Cernăuţĭ ni se scrie, că douĕ surorĭ Iwopa Berliatz, în etate de 22 de anĭ, şi sora sa mai mare Anna au asasinatŭ pe tatălŭ lorŭ în împrejurările următóre: Pe la sfêrşitulŭ vieţii sale, Berliantz, devenindŭ vĕduvŭ, se dase la beţiă şi refusá de a plătí zestrea promisă ficei sale Anna care se măritase după unŭ óre-care Andril Semtre. Intr'o di Anna dete surorei sale Iwona unŭ fiorinŭ, că sĕ'lŭ îmâneze tatălui sĕu. Ea scia bine ce avea sĕ facă elŭ cu fiorinulŭ. Bĕtrênulŭ bĕu tótă diua şi séra se'ntórse bétŭ acasă. Cele douĕ surorĭ ilŭ aşteptaŭ. Anna începu a'lŭ certá şi 'i cerù zestrea. Bĕtrênulŭ, pe care beţia ilŭ făcea şi mai încăpăţinatŭ, rĕspunse printr'unŭ refusŭ formalŭ şi ameninţă pe cele douĕ fiice, că le desmoştenesce. Atuncĭ desperate din causa refusului şi ameninţărilor tatălui lorŭ, cele douĕ surorĭ se aruncară asupra lui, ilŭ trântiră la pămêntŭ şi, legându'i mânile, ilŭ sugrumară.

Tribunalulŭ recunoscù culpabile pe cele douĕ surorĭ fără circumstanţe atenuante şi le condamnà la mórte. S'a constatatŭ, că bărbatulŭ Annei, Andril Semko, nu luase nicĭ o parte la asasinarea socrului sĕu.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 25 Iunie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.55
Rentă de aurŭ 4% . . .	91.30
Rentă de hârtiă 5% . .	88.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	118.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.—
Bonurĭ rurale ungare . .	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.75
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	114.60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	114.90
Renta de hârtiă austriacă	80.05
Renta de arg. austr. . .	80.90
Renta de aurŭ austr. . .	102.15
Losurile din 1860 . . .	135.25
Acţiunile băncei austro-ungare	857.—
Act. băncei de creditŭ ung.	300.—
Act. băncei de creditŭ austr.	300.40
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.76
Napoleon-d'orĭ	9.69½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.60
Londra 10 Livres sterlinge	121.85

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 12 Iunie st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump.	93	vênd.	$93\frac{3}{4}$
Renta rom. amort. (5%) . .	»	$94\frac{1}{4}$	»	95
» convert. (6%) . .	»	$96\frac{1}{4}$	»	$100\frac{3}{4}$
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	»	33	»	$33\frac{1}{2}$
Credit fonc. rural (7%) . .	»	$104\frac{3}{4}$	»	$105\frac{3}{4}$
» „ „ (5%) . .	„	$92\frac{1}{2}$	„	$93\frac{1}{2}$
» » urban (7%) . .	»	$105\frac{1}{2}$	»	106
» » » (6%) . .	»	$100\frac{1}{3}$	»	104
» » » (5%) . .	»	$90.\frac{3}{4}$	»	$91\frac{1}{4}$
Banca naţională a României	»	1395.	»	1435
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	»	335.	»	338
« » » Naţională . .	»	235.	»	$239\frac{1}{2}$
Aurŭ	»	—.——	»	5.30
Bancnote austriace contra aurŭ	»	2.07.	»	2.09

Cursulŭ pieţei Braşovŭ
din 26 Iunie st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.25	Vênd.	9.27
Argint românesc	»	9.20	»	9.25
Napoleon-d'orĭ	»	9.66	»	9.68
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.98
Imperialĭ	»	9.90	»	9.96
Galbenĭ	»	5.62	»	5.66
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.			

Numere complete din „Gazetă“ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

Tipografia Alexi Braşovŭ.